

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 240—
za pol leta 120—
za četrto leta 60—
za en mesec 20—
za inozemstvo celotno K 420—

Sobotna izdaja:
za celo leto K 40—
za inozemstvo 55—

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Ročopisi se ne vračajo; neuradna pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglaš.,
avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bosn.-herc. 7563.

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna petstvarica (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 6—
poslana itd. . . po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 39/9 mm K 15.
Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in četrta po praz-
niku ob 8. uri zjutraj.

Protestni shod.

Somišljeniki! Nasprotniki krščanske misli so začeli kulturni boj. Zaslužniti hočejo Cerkev, razkristjaniti šolo. Največje nasilje delajo verski svobodni krščanski staršev. Stopnjema hočejo uresničiti svoje namene. Krščansko ljudstvo, dvigni se v obrambo svojih svetinj! Zberi se na protestnem shodu, ki bo

v nedeljo, 13. marca ob 10. uri do-
poldne v veliki dvorani hotela Union.
NAČELSTVO S. L. S.

Reka in rapalska pogodba.

V rapalski pogodbi se je rešilo reško vprašanje tako, da postane Reka popolnoma samostojna država, ki se uredi sama po volji svojega prebivalstva. Temu prebivalstvu so se zavezale vse državljanske svoboščine in v tuji- ni živeti reškimi beguncem se je dalo zagotovi- ti, da se bodo mogli pravočasno in neovirano vrniti na svoje domove in sodelovati pri volitvah v konstituantu. Kaj je iz vseh teh pogodbениh določb, jamstev in zagotovil nastalo, nam jasno povedo ta-le dejstva, ki jih je v seji reškega mestnega zastopstva dne 22. fe- bruarja t. l. navedel predsednik začasne reške vlade dr. Grossich, ko je odgovarjal na razne interpelacije. Dr. Grossich je povedal:

»Ko je sedanja reška vlada prevzela ob- last, je svoje imenovanje naznanila v Rim in prosila generala Caviglio za pomoč pri obnovi mesta.

Dalje je sedanja vlada prosila v Rimu, da naj kr. italijanski karabinierji ostanejo tudi v bodoče na Reki v službi reške vlade. Z vese- ljem naznanjam, da se nam je ta želja izpolni- la in kralj. karabinierji dobe te dni na roka- vu poseben trak, ki bo označeval njihovo po- sebno službo.

Generalu Cavigli je vlada odposlala spo- menico, v kateri je znova naglasila, da je re- ško prebivalstvo z glasovanjem zahtevalo ahe- ksijo Reke; mesto more sprejeti začasno samostojnost edino po pogojem, da ga Ita- lija smatra kot gospodarsko pripojenega Ita- liji, da reška luka sodeluje z Italijo in z njo za trgovinsko življenje naroda z ostalimi lukami visokega Jadrana. Spomenica opozarja Italijo, kakšna nepopravljiva škoda bi bila zanjo, ako bi nad Reko zagospodoval kak tuj narod in po- sebno Jugoslavija.

Ko je bila odposlana spomenica, so odpo- tovali v Rim reški rektorji. Bili so kar naj- bolje sprejeti in že danes morem (dr. Gros- sich) izjaviti, da v kratkem dobimo posojilo za zameno, za izplačilo odškodnine tistim, ki so bili ob dogodkih v decembru oškodovani, kakor

tudi za ureditev javnih služb. Na račun tega opsojila nam je conte Caccia Dominnioni (po- sební odposlanec ital. vlade) ob svojem priho- du že izplačal milijon lir. Rektor Rubinich se vrne v par dneh, kakor upam, z denarjem.

Začasna vlada je tudi pri contu Caccia po- sredovala, da se na noben način ne dovoli vmešavanja Jugoslavije v reško vprašanje. Conte Caccia je zanjimil, da se bo ta zahteva v polni meri vpoštevala.

Kar se tiče volitev v konstituantu, je le v interesu sedanje vlade, da se z njimi kolikor mogoče počasi ter se bodo vršile koncem mar- ca ali začetkom aprila tekočega leta.

Iz teh izjav je za vsakogar jasno, da je se- danja začasna reška vlada izigrala Reko po- polnoma v roke Italije, da oficijska Italija te igre ni zavrnila ampak se z njo strinja in z njo sodeluje. Iz teh izjav je tudi jasno, da se hoče s pomočjo Italije t. j. s pomočjo italijanskih karabinierjev in z italijanskimi lrami masno plačanih fašistov še dalje izvajati nasilje nad poštenim prebivalstvom, ki ne mara od Ita- lijo in še nadalje zabranjevati vrnitev stotinam beguncev. Vse to pomenja da je Italija poga- zila rapalsko pogodbo, še predno se je na lé- tej dobro posušilo črnilo. Svojo besedo je sne- del tudi general Caviglio in od svoje strani po- gazil svoječasni opatijski dogovor.

Kako so zamišljene bodoče reške volitve v konstituantu, nam povedo volivne listine. V teh listinah so kot volivci vpisani D' Annun- zio, Tamaio, Priolo in drugi. D' Annunziov oprode; vpisati se more dati vsak italijanski državljan, ki se začasno mudi na Reki. Na- sprotno so pa izpušeni stari prebivalci in ob- čani Reke, ki sedanjim mogotcem niso po vo- lji. Po zadnjih vesteh se je D' Annunzio tudi osebno zopet vrnil na Reko, kjer njegov režim sploh ni bil odpravljen.

Vse to so stvari, ki se nas in naše države krvavo tičejo. A vendar se v Beogradu nič ne gane in naša diplomacija ostaja nasproti vsem tem dogodkom tako brezbrizna, kakor bi se vršili kje na luni. Kje so sedaj Vesnić in nje- govci pomagači, ki so sklepali rapalsko pogod- bo in jo nato povzdigovali pred celim svetom kot največjo pridobitev Jugoslavije in sebe kot največje dobrotvorce države SHS? Ta pogod- ba je v eni najbistvenejših točk — v točki, ki naj bi dala Jugoslaviji za vse njene nezasli- šane žrtve vsaj videz protizrtve — ta točka je danes najresneje ogrožena, celo že pogožena. Z reškim vprašanjem je v najtesnejši zvezi lu- ka Baroš, ki jo rapalska pogodba priznava nam, ki nam jo pa hočejo sedaj tiste italijan- ske imperialistične sile, ki delujejo v reškem vprašanju, ugrabiti, nas zanjo ogoljufati. Kje je Vesnić s svojimi pomagači, da brani sedaj svoje »ogromne pridobitve«, da brani velja- nost rapalske pogodbe? Na dan z vami! Pri sklepanju te pogodbe ste izključili vse zastop- nike hrvatskega in slovenskega plemena, rav- nali ste s Hrvati in Slovenci kot z narodom, ki

ni sposoben za diplomatske posle — sedaj po- kažite, da vaše pogodbe — naj so že še tako slabe — vsaj držé! Ali pa naj se slovensko in hrvatsko ljudstvo tudi topot prepriča, da se na naši interesi ne smatrajo za državne intere- se in da teh interesov država tudi brani no- če? To bi bilo pač usodno in kaj takega od ti- stih, ki toliko govore o narodnem edinstvu, vendar-le ne moremo verjeti. Trdno pričakuje- mo, da bodo poklicani krogi vedeli obraniti vsaj to, kar nam je nesrečna rapalska pogod- ba pustila. Beograd, zgani se!

Katoliška cerkev v Severni Ameriki.

(Od našega inozemskega poročevalca.)

Glasom državne statistike se je kato- liška cerkev v Združenih državah tekom zadnjih deset let pomnožila za 5 milijonov vernikov. Doberšen del tega prirastka od- pada vsekakor na izseljence. S tem na- predkom katoliške cerkve se ne more meriti nobena druga veroizpoved v Ame- riki. Tako so pridobili metodisti v istem času samo 1 milijon novih vernikov, bap- tisti pol milijona in ravno toliko presbite- rianci, da o drugih 165 sektah niti ne go- vorimo.

Ogromni napredek katoliške cerkve v zadnjih desetih letih se pozna tudi na zu- naj. Saj se je v tem času število cerkvenih poslopij zvišalo od 10 na 17 tisoč; cerkev, kapel in misijonskih postaj. Dalje imajo danes katoličani nad 1000 svojih srednjih in visokih šol z nad 300.000 dijakov (presbi- terianci, n. pr. samo 250 s 50.000 dijakov). V 33 državah Unije imajo sedaj katoličani relativno večino; tako v državi New York, kjer štejejo 3½ milijona, v Pennsylvaniji, kjer štejejo nad 2 milijona, v Massachus- sets, kjer imajo 1-6 milijona in v Illinois, kjer štejejo poldrugi milijon duš. Izmed mest ima največji odstotni postavek kato- ličanov Boston, ki šteje 75% katoličanov; nato sledita Filadelfija z 72 in New York z 52% katoličanov.

Kljub temu velikemu, vsakomur oči- temu napredku katoliške cerkve v Ame- riki se pa nikakor ne more reči, da tamkaj materialni napredek ne cvete, ker ga »na- zadnjaštvo« in »mračnjaštvo« ovirata. Pa tudi tega se ne more reči, da bi država vsled tega napredka cerkve na kakoršen- koli način trpela škodo — nasprotno, stoji Združene države trdno in polne moči pred nami, tako da jih zavida večina evropskih držav. Seveda pa Amerika tudi ne izgublja časa s tem, da bi z otročjo nestrpnostjo posegala na cerkveno področje, zaplenjala cerkveno premoženje in v imenu svobode branila ljudem živeti po svojem verskem prepričanju. Severoameriški katolicizem

je za svojo deželo kulturni činitelj prve vrste in zdrav skozi in skozi. Ako so mu preje očitali pomankanje notranje globine in toplote, imamo sedaj dovolj znamenj, da tudi v tem oziru odločno napreduje. To kažejo zlasti vedno številnejši duhovniški, redovniški in misijonski poklici. Pred pri- bližno desetim leti sta svetna duhovnika Walsh in Price ustanovila prvo ameriško misijonsko družbo, ki šteje danes že 25 du- hovnikov, 65 gojencev, 75 dijakov, 25 brat- tov in 55 sestra. Lani so odpotovali na Ki- tajsko prvi štirje misijonarji, katerim je pred kratkim sledilo nadaljnjih šest. V Ossiningu grade tačas novo misijonsko hišo za 300 dijakov.

Dotaknili smo se že kratko šolskega vprašanja. Zadnje leto je naraslo število učencev na katoliških farnih, srednjih in visokih šolah za 100.000 in znaša sedaj število katoliške šolske mladine blizu dva milijona. A dočim je na državnih šolah po- uk skrajno obtežen in omejen vsled po- manjkanja učnih moči, se to pomanjkanje na katoliških šolah niti ne čuti. V San Franciscu, New Yorku in St. Paulu zač- njajo celo protestantski pošiljati svoje otroke v katoliške farne šole. V New Yorku uživa na državnih šolah 60.000 otrok le še znat- no skrčen pouk. Ni čuda, da so se začeli prostozidarji vznemirjati, češ, da so dr- žavne šole v nevarnosti, da jih ne izpod- rinejo katoliške. Poleg teh neizprosnih nasprotnikov katoličanstva se pa oglašajo tudi pošteti, objektivni možje, ki prizna- vajo katoliškim šolam njihove velike za- sluge. Tako je nedavno izjavil metodistič- ni pastor Spencer v Jackson, Mich., da imajo protestantski otroci na leto po 25 do 30 ur verouka, katoliški pa 225—260. »Nihče se ne bo upal trditi,« — je ob tej priliki rekel Spencer, — »da je verski po- uk v protestantskih šolah resen in uspe- šen. Nehati moramo boriti se proti far- nim šolam, a namesto tega moramo za- htevat, da se našim otrokom tudi v dr- žavnih šolah podaja verouk. Naši dečki in deklice si ustvarjajo svoj ideal v kinu, na cesti, iz cenih romanov ali v zabavnih lokalih, torej žal ne pod dobrodejnim vpli- vom šole, družine in cerkve.«

Tudi na karitativnem področju se od- likujejo severoameriški katoličani z veli- ko vnamo. Na zadnjem občnem zboru Zve- ze dobrotelnih društev je bilo zbranih nad 1000 delegatov iz vseh držav Unije. Med njimi so bili poleg duhovnikov zdravniki, sodniki, odvetniki, visoki državni uradni- ki, vseučiliški profesorji, učitelji, delavci in zastopniki drugih stanov, ki so v raznih odsekih obdelali vse razne socialne rane in potrebe, ki zahtevajo pomoči zasebne dobrotelnosti. Vsa katoliška dobrotelnost se vrši pod vodstvom škofov.

LISTEK.

Fran Radešček:

Preko Albanije.

(Dalej.)

Črez nevaren hudournik.

Kolona se je pomikala sedaj le sun- koma naprej in pri vsakem drugem kora- ku smo se ustavljali zdaj manj, zdaj več časa. V globoki obgorski vseki, po kateri je drvil močan hudournik iz gorovja v reko, je namreč kolona morala prebresti deroče slapove. Ko sem se že precej pri- bližal prehodu, sem šele mogel po glasov- nih in vpitju nad konji razločevati, da broditve črez ta hudournik in ob takih okolišnih v popolni temi pomenja pre- mažitvi ovire, na kakršne dosedaj še ni- smo naleteli. Pričakati jutra ob robu pre- pada ni kazalo, zato je bilo treba napeti vse sile, da pridemo na drugo stran hud- ournika. Nekateri so poskušali prižgati svečo, kakor sem sklepal po malih žarečih in nemirnih točkah, ki so za hip zopet iz- ginile v vetru in pojemajočem dežju. Tudi ognje so poskušali zažgati, da se razsvetli okolica. Toda vsi ti poskusi so ostali brez- uspešni, ker je le redko in nizko grmičje bilo popolnoma mokro.

Končno pride vrsta tudi name, da pre- bredem hudournik. Grozeče se je penilo razdivjano valovje čez skalovje navzdol.

Že itak premočen do kože, nisem čutil to- liko vode, kolikor njen nevzdržljiv pritisk. Z obema rokama sem se grabil za kamenje in nekočkrat me je voda spodnesla in zdrčala po meni odskakujoč s kamna na kamen navzdol. Sreča je bila, da so močni skalnati bloki v vodi nudili precejšnjo za- slobno brodicu. Najtežje je bilo s konji. S silo jih je bilo treba spraviti v vodo, v ka- teri so padali med kamenjem kot muhe. Gruča vojakov je takorekoč na rokah pre- našala otovorjene konje čez hudournik. Tisti vojaki, ki so po večkrat prebredli slap sem in tja, so z vpitjem opozarjali druge, na katerem mestu je prehod lažji.

Ko sem prišel na drugi breg, sem se znašel pod skalnatim obokom, ki ga je pri- roda izklesala kot edin mogoč prehod ne- varne obvodne poti k — Skadru. Obok je zelo kratak in ozek in takoj nato se pot v ovinku na levo k reki in potem narav- nost po položnem bregu razširi v kolsko pot. Kolikor sem mogel dognati v temi po drevju ob poti, smo dospeli v bližino člo- veških bivaljš. Naša kolona se je zelo raztegnila, ker je broditve čez hudournik šla zelo počasi izpod rok.

Kot nepovabljen gost v hanskem hlevu.

Kmalu smo zagledali medlo svetlobo pred seboj in skoraj nato podolgasto po- slopje. Kljub bolečinam v ranjenih nogah sem se lazeč končno privlekel do mesta, kjer sem upal najti počitka iznemoglemu

telesu. Čelo kolone se je ustavilo pred po- slopijem, ki je že bilo zasedeno po vojaki- nekega drugega poveljstva. Morali smo čakati, da se pribere cela naša kolona. Si- cer se pa nisem dosti briga kje bo kolona prenočevala, pač pa kje naj položim svoje utrujene kosti do jutra, ki ne more biti več daleč. Ne meneč se dalje za druge, pomešam se med vojaše v hlevu in se za- valim v seno izza vrat. Nekaj vsled mraza, nekaj pa vsled tega, da me ne izženejo vo- jaki, če me najdejo kot pripadnika druge- ga poveljstva v njihovem senu, sem se glo- boko zaril v dišečo krmo in sladko za- dremal.

Toda, glej ga klekal! Smola je hotela, da je neki vojak grabil seno za konje, za katere se mu moja bosa noga ni zdela pri- merna hrana, ko jo je odkril. Radovednost ga je gnala, da najde še lastnika te noge, kar mu ni zadalo preveč truda.

»Ej, bre, iz koje si komande?« — me nahuilje ne ravno prijazno.

»Iz komande trupa novih oblasti« — mu odvrnem mencaje si oči.

»Pa šta češ onda tu, hajd, izgubi se« — se razkorači »domaćin«.

»Mani se čoravog posla i ostavi me, da spavam; moja komanda je svakako ov- de u bližini.«

Toda mož se ni dal pregovoriti. Najin precej glasen razgovor je privabil še dru- ge in jih vmešal v najin spor. Uvidel sem, da so moči neenako razdeljene in da

bi se moglo zgoditi, da začutim trda tla pod seboj šele pod kapom. Vstal sem torej in mirno vprašal moje »prijazne gostitelje«, če vedo, kje se je utaborila moja komanda. Nekdo se je oglašil, da je naša kolona že davno odšla naprej. Neki narednik na pra- gu mi je še povedal napol resno, napol v šali, da je ura duhov že minula in da lahko brez skrbi iščem svoje tovariše na prvem pokopališču, na katerega naletim. Da sem mu verjel, bi si takrat vsekakor prihranil dokaj truda in muk.

Neprostopljiva kopel v Drimu.

Noč je bila kakor v rogu. Po položni rebri med drevjem se je sicer svetlikal kak pojemajoč ogenj, ki pa me je še bolj slepil. Nevede sem zavil s pota v travo, po kateri sem lažje hodil, kot po izprani peščeni poti. Šumenje reke me je vedno bolj vleklo na levo, češ, tod mora vsekakor voditi pot. Naenkrat začutim pod nogami koruz- no strnišče. Koruzna stebila so morala biti posekana zelo nizko, ker me je pri vsaki stopnji, najsi sem še tako vlekel stopali ob tla, bodlo v noge kot igle. Zato sem za- vil še bolj na levo, kjer sem zaslišal gr- movje, ob katerem morda vodi pot. Pot sicer ni bila, vendar pa se je po mokri travi vendar lažje hodilo kot po strnišču in kamenju. Zamisljen in zaspan nisem več mislil na nobeno stvar, ampak sem kar mehnično prestavljal noge. V takem stan- ju nisem pazil na ničesar pred seboj.

Vseposvodi torej, kamorkoli se ozremo, opažamo v severoameriški katoliški cerkvi najlepši razcvet in napredek. Zato je le prav in umevno, da jim je Rim priznal še tretjega zastopnika v kardinalskem zboru.

O činski volilni rad.

(Dalič.)

Kandidatne liste, ki ne zadoščajo predpisom §§ 15, 16 in 16a ali pri katerih se je vrnila zloraba splošne označbe že obstoječih političnih ali drugih strank, mora politično oblastvo, omenjeno v § 9, odstavku 5., tekom treh dni po vložitvi z navedbo razlogov vrniti v pravo.

Poziv se mora proti dostavnici izročiti pooblaščenemu zastopniku ali njegovemu namestniku (§ 16a, odstavek 8.). Ako se pozivu ne zadosti tekom treh dni, kandidatna lista neveljavna.

§ 18.

Ako ima več kandidatnih list enake, podobne ali take označbe, ki bi utegnile povzročiti zamenjavo, mora politič. oblastvo, omenjeno v § 9, odstavku 5., pozvati zastopnike pozneje vložene kandidatnih list, naj izpremenijo označbe.

Ako so pa bile enake označene liste vložene istočasno, se je s takim pozivom obrniti na vse zastopnike teh list. Če se pozivu ne zadosti v določenem roku, ali če se taka kandidatna lista vložila sploh brez take označbe, se označi kandidatna lista uradoma z imenom zastopnika vseh podpisancev, ozir. prvega podpisanca.

§§ 20 in 21

se spreminjata le v toliko, da dodelujeta revizijo kandidatnih list in določitev eventualnih novih kandidatov političnemu oblastvu, določenem v § 9, odstavku 5., dočim po prejšnjem zakonu to vse županstvo.

§ 23.

Kandidatne liste ustrezajoče zakonom zahtevam (§§ 15 do 22), potrdi politično oblastvo, omenjeno v § 9, odstavku 5., jih označi s tekočimi številkami 1, 2 itd. po redu kakor so bile predložene, ter upošteva njih prepise (§ 15, odstavek 4.) županu (mestnemu magistratu), ki jih mora kot liste strank objaviti najkasneje osmi dan pred volitvijo na občinski deski, ozir. v mestih z lastnim statutom tudi z razglasom v Uradnem listu. En prepis kandidatnih list izroči župan (mestni magistrat) na dan volitev volilnemu odboru (§ 30, odst. 2.). Samo kandidatne liste, objavljene na ta način, je smatrati pri volitvi za veljavne kandidatne liste (liste strank).

Proti Nemčiji.

LDU London, 8. marca. (Reuter) Nemško odposlanstvo je danes odpotovalo s posebnim vlakom. Dr. Stamer, nemški poslanik se odpravi danes v Berlin.

LDU Mainz, 8. marca. (Dun. KU) Zaveznike čete, ki so zasedle Düsseldorf, so ponoči dospele semkaj in zasedle mesto. Postopale so tako, da po možnosti niso rabile orožja. Belgijske čete so prišle v mesto, francoske in angleške pa so zasedle desni reński breg in vkorakale v mesto od južne strani. Na reki se je zbralo zavezniško rečno brodovje, ki se je pripravljalo k napadu.

LDU Berlin, 9. marca. (Dun. KU) Listi poročajo iz Düsseldorfa: General Degoutte je izdal odredbo, s katero se proglašajo obsedeno stanje nad Düsseldorfom in zasedenim ozemljem. Vse stavke so prepovedane. Uradniki imajo vršiti nadalje svoje posle pod kontrolo zasedbenih oblasti. Z izjemo mednarodnih D-vlakov in delavskih vlakov je ves promet v zasedeno ozemlje in venkaj ustavljen. Vsak potnik se mora izkazati z osebnimi dokumenti. Poštni, brzojavni in telefonski promet je dovoljen le pod kontrolo. Število političnih uradnikov so določile zasedbene oblasti. Število francoskih zasedbenih čet v Düsseldorfu znaša od 3000—4000 mož.

LDU Duisburg, 8. marca. (Dun. KU) Ob 17.40 popoldne. Ob 14. popoldne se je brez incidentov izvršila zasedba mesta po francoskih četah. Poštni in brzojavni uradi so zasedeni.

Dunaj, 9. marca. (Izv.) Listi iz Nemčije poročajo, da je stališče državnega tajništva za zunanje zadeve dr. Simonsa omanjano.

LDU Koblenz, 8. marca. (Wolff) Medzavezniška poreska komisija je izdala dve novi odredbi, ki stopita takoj v veljavo. Po prvi odredbi uvedejo zasedena območja telefonsko in brzojavno cenzuro za osem dni. Ta cenzura se more vedno zopet podaljšati za osem dni. Cenzura velja tudi za vesti o premikanju čet. Po drugi odredbi se zasežejo na nemški zapadni meji prejele carine. Komisija si je pridržala nadaljnje odredbe. Začasno se bodo plačevali dosedanje carine. Carinska uprava, nemški izvozniki in uvozniki urad in urad za preprečanje iznašanja kapitala, ki so bili ustanovljeni v zasedenih krajih, bodo podrejeni medzavezniški poreski komisiji.

LDU Koblenz, 9. marca. (Havas) Po odredbi vrhovnega sveta je medzavezni-

ška komisija nemško osebje carinskega urada in osebje izvoznega in uvoznega urada postavila pod povelje komisije. Carinske blagajnice so zaklenili in delegatje komisije so prevzeli nadzorstvo nad carinskimi uradi.

LDU Duesseldorf, 9. marca. (Havas) Redarji, ki so bili včeraj razoroženi, so dobili danes zopet orožje. Njih število se bo zmanjšalo na toliko mož, kolikor jih je treba za vzdrževanje reda. Življenje je normalno. Časniki izhajajo. Podvrženi so cenzuri.

Kaj se godi v usliji?

LDU Varšava, 9. marca. (Brezlično.) Vesti iz Rige potrjujejo, da sta bila Zinovjev in Kalinin aretirana.

LDU Varšava, 9. marca. (Brezlično.) Proti Kronstadtu poslana rdeča armada, po številu 50 000 mož, ne kaže posebnega veselja za bojevanje. Iz gubernij Orlov, Harkov, Saratov in Kaluga javljajo o kmetijskih uporih.

LDU London, 9. marca. (Brezlično.) Iz Helsingforsa javljajo, da je bil spričo resnega položaja Trockij imenovan za diktatorja z nemajmo močjo in da se je pojal v Petrograd. Tudi v Odesi so baje izbruhnili upori proti sovjetski vladi.

LDU Stockholm, 8. marca. (Dun. KU) Ne potrjuje se vest, da so rdeče čete zasedle fort Krasnaja Gorka. Semkaj prihajajo obširna poročila o obstreljevanju Petrograda.

LDU Moskva, 9. marca. (Brezlično.) Ljudski komisar za zunanje posle Čičerin je objavil vladno izjavo, da poročila inozemskih listov o velikih nemirih v Petrogradu in Moskvi niso resnična. Tudi ni v Kronstadtu splošnega upora, temveč uprlo se je samo moštvo vojne ladje »Petrovavlovsk«. Drugi pomorščaki se upora niso udeležili, razen nekaterih, ki so bili pod vplivom carističnih častnikov. Vesti o obstreljevanju Petrograda in o uporu moštva v fortih so izmišljene.

Španski ministrski predsednik umorjen.

LDU Madrid, 9. marca. (Havas.) Ko je sinoči ministrski predsednik Dato zapustil zbornično poslopje in se odpeljal z avtomobilom, so ga neznani storilci usmrtili s strelji iz samokresov.

LDU Madrid, 9. marca. (Havas.) Listi objavljajo podrobnosti o umoru ministrskega predsednika Dato. Sodiijo, da so storilci delavci. Ko je zapustil v avtomobilu zbornično poslopje, so se atentatorji peljali za avtomobilom na motornih kolesih. V ulici Calle Ceranno so dohiti avtomobil in oddali 27 streliv iz samokresov na Dato. Šofer si je takoj mislil, da gre za atentat na predsednika, in je vozil z največjo hitrostjo na rešilno postajo v Calle Olosado. Tamkaj pa so mogli zdravniki konstatirati samo, da je ministrski predsednik mrtev. Dato je imel vse polno ran, od teh tri smrtno. Ena krogla mu je prodrla prsi, druga pa mu je razmesarila željst. Morilci so krogla odpili osti, da so potem učinkovale kot dum-dum-krogle. Vest o umoru se je takoj raznesla po mestu, nakar se je več ministrov podalo na rešilno postajo, notranji minister pa je obvestil o atentatu kralja Alfonza. Storilci so ušli in jih doslej še niso mogli izslediti.

LDU Madrid, 9. marca. (Havas) Ko je kralj izvedel o smrti ministrskega predsednika Dato, se je hotel odpeljati na rešilno postajo k mrtvemu ministrskemu predsedniku. Ker so mu to odsvetovali, je opustil svojo namero. Ministrski svet je finančnemu ministru začasno poveril predsedstvo v ministrskem svetu.

Politične novice.

+ Nadalnja odkritja o dr. Bošnjaku. »Hrvat« od 8. t. m. objavlja doslovno akt št. 495, v katerem se dr. Bošnjak, dosedanjji podban Hrvatsko-Slavonije, kot zaupna oseba vojaškega poizvedovalnega urada l. 1913, za svoje zasluge v tem poslu predlaga za red železne krone 3. razreda. Akt nosi številko: Präs. No. 1195/I. K. (Kundschafterdienst) No. 495/I. — Naslovljen je na Vojno ministrstvo na Dunaju. — Pošilja ga C. in kr. zborni poveljstvo Zagreb. Podpisan general Rhemen. — Predmet: Predlog za odlikovanje za sekcijskega čefa dr. Theodorja Bošnjaka. — Datum: 27. III. 1913. — Sestavljen ga je častnik poizvedovalnega urada Solarz. — V tem spisu se zasluge dr. Bošnjaka, ki je bil takrat že vodja prezidialnega urada hrvatske vlade, zelo obširno popisujejo. Bilo je to v najbolj kritični dobi za hrvatski narod, ko sta Tomašić in Cuvaj komisarila in se je spričo balkanske vojne začelo nadziranje in preganjanje vseh vladi neljubih elementov, zlasti pa onih, ki jih je vojaška oblast imela na sumu kot nepatriotične elemente. Najznačilnejše mesto tega akta slove: »Prav posebne vrednosti pa je njegova (Bošnjakova) pomoč in sodelovanje v službi vojaškega poizvedovalnega oddelka (K. undschafterdienst), katero službo je v tako veliki meri pospeševal, da se je za razne pridobitve, ki jih je vojaštvo do-

seglo, največ zahvaliti temu od najčistejšega patriotizma prožetemu uradniku. Pri poostreni poizvedovalni službi v l. 1911/12 je moglo zborni poveljstvo doseči, da je deželna vlada izdala poostrene odredbe, še preden so prispela tozadevna navodila od vojnega ministrstva, za kar se mora zahvaliti njegovemu izrednemu sodelovanju.« — »Hrvat« konča: To je eden onih aktov pod številko K. 495, na temelju katerih je bil dr. Bošnjak uvrščen v imenik »poizvedovalnih častnikov, konfidentov, zaupljivih oseb in denuncijantov«. V isti številki »Hrvata« izjavlja poslanec Drinković, da je ta akt imel 1918. leta v rokah, ko je po naročilu Narodnega Vijeća spise zbornega poveljstva z dvema drugima gospodoma večkrat pregledoval. — Kaj pa poreče na to »Jutro«, ki je imenovalo naše poročilo v tej zadevi neresnično in — falotvsko? Kdo je poročal resnično, mi ali »Jutro«? Ost, ki jo je obrnilo »Jutro« proti nam, naj sedaj nastavi proti samemu sebi in naj zdaj najde pravi izraz za svojo pisavo!

+ Anton Lajovic, ki je med drugimi podpisal znano avtonomistično izjavo slovenskih kulturnih delavcev, priobčuje v »Slov. Narodu« od 10. t. m. članek, v katerem zavrača stališče, ki sta ju zavzela nasproti tej izjavi tako taisti »Slov. Nar.« kakor »Jutro«, češ, da so kulturni delavci s svojo izjavo imeli namen podpreti klerikalno stranko. A. Lajovic konstatira, da so kulturni delavci zgolj principiuelno izrekli, da so za avtonomijo, česar jim niti »Narod« niti »Jutro« ne moreta šteti v greh, ko je vendar sam dr. Tavčar lani v »Narodu« izjavil, da je nam Slovincem treba »mnogo, mnogo avtonomije«. Kar pa se »Jutra« tiče, je nekoliko dni po napadu na kulturne delavce urednik »Njive«, ki je sourednik »Jutra«, ponatisnil dr. Žerjavov članek iz »Domovine«, kjer ta trdi, »da smo (JDS-ariji) branitelji krepke avtonomije!« — V nadaljnjih izjavah brani A. Lajovic zahtevo po avtonomiji s stališča narodne individualnosti, ki je kot duševni faktor pripomogla k zjedinenju Jugoslovancov in mora zato tudi priti do veljave v ustavi.

+ Spor med samostojnimi in zemljoradniki. Srbski člani zemljoradniškega kluba so stokrat pametnejši kakor njihovi slovenski tovariši »samostojni«, pa tudi doslednejši. Tudi Srbi že uvidevajo, da »samostojni« zgolj nesamostojen privesek demokratov, ki se skrivajo pod samostojno kapo, da bi lažje varali javnost. Samostojni pritiskajo na srbske tovariše, da bi podpirali reakcijsko vladno in njen reakcijski ustavni načrt. Dr. Vošnjak se pač boji, da sicer ne bi dosegel tako vroče zaželjene diplomatske kariere, Puclju pa silno ugaja naslov »minister Puclj«. Zato silita v vlado, srbski zemljoradniki pa se ljutijo.

+ Sprejet predlog posl. Sušnika. Finančni minister je sprejel, kakor smo že poročali, predlog posl. Sušnika, da se nobena podpora, ne stalna, ne začasna, ne more dati iz državne blagajne, ako ni osnovana na zakonu. To je bil zelo v žen predlog, ker je naperjen proti korupciji. Demokratije in zemljoradniki so k predlogu — molčali.

+ Radičeva deputacija. Radičeva stranka je dovršila svoj ustavni načrt, ki ga ponese posebna deputacija v Belgrad do 14. t. m. in ga vroči predsedniku konstituantne. Deputacija bo vrnila obisk srbskim republikancem in se bo razgovarjala z vsemi ki so za — sporazumno ustavo.

+ Reška patriotska zveza »Indeficient« je v svoji seji 1. t. m. v Zagrebu sklenila oster protest proti nakanam samozvane začasne reške vlade in Italije, ki hoče Reko proti določbam rapalske pogodbe in proti volji ogromne večine pravih Rečanov ogoljufati za njeno neodvisnost in jo prej ali slej pripojiti Italiji. Protest poziva jugoslovansko vladno in velesile sporazuma, naj posežejo vmes in končno na Reki ustvarijo razmere, da bo moglo prebivalstvo svobodno izraziti in uveljaviti svojo voljo. Italijanski karabinierji naj se odstranijo z Reke, a namesto njih naj zasedejo Reko zavezniki čete, dokler se ne izvrše volje in sestavi zakonita vlada. V interesu vseh narodov je, da se končno spravi s sveta reška sramota.

+ To so zavezniki. O ostankih bivše avstrogrške mornarice, katere so nam zdaj izročili Francozi, ki so nam pridružene ladje v Boški Kotski od leta 1918—1921 »čuvali«, piše belgrajska »Epoha« 5. t. m. sledeče: »Naši zavezniki so nam od celega avstro-ogrškega brodovja pustili nekoliko lupin, ki predstavljajo danes prej količino starega železa nego vojno mornarico Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovincov. Te ladje so tako zdelane, da se morejo pač še uporabiti kot navadna prevozna sredstva, ako se preje radikalno popravijo, kar bi pa stalo več, nego če bi zgradili nove ladje. Očividno, ki je pred kratkim obiskal te ladje v Boški, trdi, da njihovi stroji pač niso slučajno postali neuporabni, temveč, da je nekdo namenoma demontiral in nekam odnesel cele dele, ki se sedaj ne dajo nadomestiti. Na velikih ladjah, s katerih njihovi čuvaji niso mogli odnesti velikih topovskih cev, so jih pa tako poškodovali, da ne bi bilo mogoče iz njih dati niti enega strela. Od desetih torpedov, ki so nam pripadle, nam je ostalo samo deset korit, ki jih moremo porabiti, ako jim na-

pravimo jadra, za prevoz pomaranč iz Italije. Kar tiče arzenalov v Kotoru in okolici, ki so predstavljali milijardno vrednost, so nam od njih ostala samo mesta, kjer so stali. Vse drugo je do temelja odnešeno. Kdo je vse to odnesel, ni težko uganiti. Storili so to — strazarji.«

+ Razmejitvena komisija v Dalmaciji. Dne 8. t. m. popoldne so se v Splitu vršila pogajanja, pri katerih se je dosegel sporazum glede evakuacije Dalmacije, ki jo bodo Italijani izpraznili v treh obrokih in sicer dne 1. aprila, 20. aprila in 1. maja. Na podlagi sporazuma glede modalitet evakuacije je sklenjena posebna konvencija z ozirom na uporabo železnic.

Dnevne novice.

— Umrli je v Njivici pri Podnartu g. Vinko Mohorič, star 27 let. Naj v miru počiva!

— Razmejitvena komisija nas je naprosila, da objavimo vsem interesentom naslednja navodila. V zadnjem času prihajajo iz različnih krajev, kjer bo tekla prihodnja meja med našo državo in Italijo, deputacije s posameznimi prošnjami ali tudi s prošnjami cele občine. Ker ti osebni razgovori za sedaj nimajo nikakega pomena in veljajo dotične deputacije le čas in denar, naj od sedaj naprej izostanejo vsi osebni obiski. Pač pa naj občine in posamezniki sestavijo popolne laborate, ki se tičejo njihovega katastralnega posestva, ki leži sedaj morda za provizorično italijansko mejno črto. Razmejitvena komisija bo osebno pregledala v vsaki občini posestno situacijo in bodo ob tej priliki vsi faktorji imeli dovolj prilike, da izrazijo svoje želje tej komisiji. Prihod komisije v posamezne občine naznanila bo komisija toliko dni poprej, da bodo imeli občinski predstojniki dosti časa, sklicati na določen dan vse interese. Dobro bi bilo, da občine že sedaj sestavijo stalen odbor, ki se bo pečal s posestnim vprašanjem dotične občine. Razmejitvena komisija bo začela s svojimi obiski približno začetkom aprila.

— Ameriški darovi. Slovenski frančiškani v Čikagu nam poročajo: Zadnje čase nam vedno pogosteje dobajajo iz stare domovine razne prošnje, bodisi naravnost na naše liste, ali po kakem rojaku, na katerega se je dotični obrnil. Vemo, da gre za same plemenite namene, za nove zvonove, orglje, družila itd. Se razume, da gremo radi na roko. Doslej nismo še nobene prošnje v koš vrgli, ampak vsako brezplačno priobčili. Tudi naši ljudje, kar je dobro, imajo srce za to, saj ga je vsak več ali manj doma pustil. Radi bi dali, a nimajo. Pomislite, že od jeseni sem se zelo slabo dela, sto in stotisoči so brez dela. Kdor si ni med vojno, ko se je dobro delalo in služilo, kaj prihranil, ali še od prej kaj imel, mora stradati, ker imamo tudi tu draginjo. Tisti ki rabijo stare prihranke, pa tudi ne morejo šariti z njimi, ker se ne ve, kdaj se bodo more zboljale.

— Umrli je in bil dne 1. t. m. pokopan Jernej Bole, posestnik v Kočeh pri Postojni. Bil je poznan kot priden in marljiv gospodar. N. v. m. p.

— I. splošno društvo jugoslovenskih vpokojenec s sedežem v Ljubljani opominja tem polom svoje člane, ki še niso poravnali mesečnih prispevkov, da iste takoj poravnajo zaradi zaključitve računov, ki se bodo predložili ta mesec na občnem zboru. Na svoječasne zlobne napade gotovih društvenih »prijateljev« je dalo najboljši odgovor društvo samo s svojim ne pričakovano lepim napredovanjem, ker se je brez agitacije in posebnih vabil v tem kratkem času vpisalo 962 članov raznih stanov. Naravnost razveseljuje pa je zanimanje vpokojenec v Mariboru, Ptuj in Novem mestu, ki so društvu pristopili, odnosno osnovali podružnice, katere imajo že čez 300 članov. Društvena uprava je tudi v gospodarskem oziru zadovoljiva, ker izkazuje v tej kratki dobi že par tisoč kron društvenega premoženja. Kako je bilo društvu potrebno in kako je bila koristna naša zveza z bratskimi društvi tovarišev vpokojenec v Zagrebu, Sarajevu, Splitu in Belgradu, ki imajo čez 15 000 članov, dokazujejo od države izposlovane odnosno priznane draginske doklade vpokojenecem. Tovariši, skrbite, da bo vsak vpokojenec član našega društva, ker s tem koristite sebi in vpokojenecem sploh! Gospode odbornike in namestnike vabimo k važni odborovi seji, ki bo v nedeljo, dne 13. t. m., ob 1/3. uri popoldne. — Društveni odbor.

— »Slovenec« se ustavi dne 15. t. m. vsem naročnikom, ako do tega dne ne poravnajo zaostale naročnine oziroma obnove za naprej. Položnice so prejeli vsi ti naročniki v zadnjih par tednih.

— Lepe velikonočne razglednice ima v zalogi Slovenska Straža. Komad 80 vin, pri večjih naročilih 25 % popusta. V Ljubljani se prodajajo razglednice v prodajalni KTD in v trafiki gospe Modic. Na debelo se naročajo pri osrednji pisarni Slovenske Straže, Miklošičeva cesta 8.

— Vojno stanje vlada v Labnju v Istri če ne formalno, pa dejansko. Naiprej so tamonjski rudarji stopili v štrajk vsled fašistovskega nasilja, zdaj so pa proglašili mezdno stavko. Minirali so vse dohode k

je za doktorja summa cum laude nakar se je odal v Rim v koleg St. Maria dell' Anima. V študijske svrhe je potoval tudi v Palestino, na Angleško in v Špansko. L. 1899. se je habilitiral kot privatni docent na würtzburški univerzi, hkrati je pa nadaljeval svojo pastirsko službo, vodil duhovne vaje, misijone in pomagal kjer je mogel. L. 1903. je bil poklican za profesorja eksegeze novega zakona na strassburško univerzo. Profesor Faulhaber je opetovano govoril na nemških katoliških shodih, kjer je zlasti obravnaval moderno žensko vprašanje. Bavarska vlada ga je l. 1920. predlagala za škofa v Speyerju in ga je sv. stolica tudi imenovala. Po smrti kardinala Bettingerja je zasedel nadškofijsko stolico sv. Korbinijana v Monakovem, kjer deluje štiri leta. Neustrašeno je pobijal stremeljnja socialističnega revolucijskega ministra Hoffmanna na šolskem polju in je osebno s prižnice zagovarjal prava Cerkve. Ko je v Monakovem razglasil Kurt Eisner sovjetsko republiko, je ostal nadškof na svojem mestu in je zopet s propovednicami pobijal boljševizem, ki je začel posegati v cerkveno področje. Spartakisti so se posvetovali, naj ga li aretirajo, pa se končno le niso drznili. Uspešno je Faulhaber deloval na znanstvenem polju in kot socialni propovednik. (Dalje.)

Prosveta.

pr Bachovo: Trpljenje Jezusovo po Mateju. Dr. Cerin bo izvajal največje Bachovo delo dveh zaporednih koncertov dne 15. in 16. t. m.; vsak dan bomo imeli priliko slišati en del te veličastne, temelje duše pretresujoče umetnine. Koncert se bo vršil v frančiškanski cerkvi.

Izvajanje zahteva velikanski aparat: dva četverglasna zbora, orkester, orgle; soliste: evangelista (visoki tenor), Jezusa (bariton), Juda, Petra (bas), velikega duhovna, Pilata, Pilatovo ženo, dekle, krive priče, posebej še soliste za arije: sopran, alt, tenor, bas. Ustroj oratorija samega je sledeči: Poglavitno ogrodje tvori recitativ: to je evangelist, pripovedovavec pojoč pripoveduje evangelijske dogodke. V njegovo pripovedovanje posegajo zopet pojoč evangelijske besedilo osebe, ki so dotične besede govorile: Kristus, Peter, Juda, Pilat, dekla itd. Vmes so vpletene arije, napet, ki v prosto zloženi besedi povzemajo čustva, ki jih ima verno srce, ko te dogodke iz trpljenja Kristusovega premišljuje. Ko se n. pr. Juda jezi nad Magdaleno, ki je mazila Jezusa in mu izlila na glavo dragoceno dišavo, prosil alt: Ti ljubi Zveličar! Ko se tvoji učenci nespametno pripravljajo, da hoče ta žena tvoje telo za v grob pripraviti, mi med tem dovoli, da iz potokov solza, ki teko iz mojih oči, razlijem vode nad tvojo glavo, da ti kaplje mojih solz pripravijo prijetne dišave. Po Judovem izdajstvu poje sopran: Le krvavi, ljubo Srce; saj dete, ki si ga ti vzgajalo, ki je iz tvojih

prsi pilo, grozi hranitelja umoriti, zakaj v kako se je izpremenilo.

Za uvod in sklep in po važnejših oddelkih pripovednika pa nastopa zbor posamič ali oba skupaj. Včasih podaja v dramatičnem izrazu besede, ki jih je govorila množica (učenci, ljudstvo), druge kratke izpovedne zlasti in konce) pa čustva skesanega srca. Vmes poje zbor tudi »korale«, to je mirne, resnobne nábožne pesmi. Po skladateljevi nameri, bi morali te zборе peti vsi navzoči poslušavci. Pri nas je to pač nemogoče, toda če so to delali v Lipskem, kjer so Matejevo »Trpljenje« peli do leta 1780. leto za letom, je moral vtis biti nepopisen, če so n. pr. po Petrovi zatrditvi, da ga nikakor ne izda, vsi ljudje zapeli: »Pri tebi bočem ostati, ne zavri me nikar, od tebe nočem iti, ko ti bo počilo srce.« Ali po pripovedi o bičanju: »O glava, polna krvi in ran, polna bolečin in porogal! O glava, v zasmeh povezana s krono trnjevo!«

Sicer moramo pa resnici na ljubo ugotoviti večno novo dejstvo, da sodobni glasbeni svet tega dela ni mogel prebaviti. Jezili so se in pohujševali »nad to izumetničeno, gledališko glasbo«, nad »množico instrumentov«, »in niso vedeli, kaj naj bi z njo počeli«.

Seveda, saj ni čuda. Stari mirni polifonični tok, ki je dosegel Bacha, je pogosto tekel, samo da je tekel; Bach ga je pa združil z novo se porajajočo glasbo in je presenčil s svojim čustvenim, dramatičnim, v ljudskih zborskih skoro brutalnim realizmom, rekel bi hipno ujetim impresionizmom. (Primerjaj zbor po ujetju Jezusovemu: »Ali so bliski in gromi v oblakih izginili?«) Res, da je ostal osamljen kot močilen gorski velikan, dva rodova sta prešla za njim, preden je svet Bacha doimel v vsej veličini (žena njegova je živela — in menda umrla — od miloščne kot ubožica). Iz Bacha so vzrasli ali se vsaj pri njem v prvi vrsti oplodili novi orjaki: Liszt, Wagner, Brahms. Zato smo tem bolj veseli, da bomo imeli po več nego dvajsetletnem presledku (dr. Cerin je izvajal Matejevo Trpljenje l. 1898.) zopet enkrat priliko v Ljubljani slišati to veličastno tvorbo.

Dr. K. pr Pevska zveza. Odborova seja bo v ponedeljek, 14. t. m. ob 4. uri pop. To pa za to, ker bo zvečer tega dne glavna skušnjava za Pasion, in sicer za oba dela skupaj. — Na razna vprašanja, kdaj izide »Pevca« izjavljamo, da se je pošiljatev, ki pride v Dunaj, zakasnila vsled nenadnih transportnih ovir in uradnih težkoč. Ko pošiljatev dospe, začnemo takoj razpošiljati. — Ker oddamo v kratkem 2. zvezek v tisk, prosimo vse dopisnike, naj nam dopise nemudoma pošljejo, sicer ne bodo mogli priti v 2. zvezek! — Uradne ure pri tajništvu P. Z. in upravi »Pevca« v Ljudskem domu do preklica v ponedeljkah, sredah in petkih od 14. do 16. ure.

pr Redni občni zbor pevskega društva »Slavica« se vrši v soboto dne 12. marca ob 20. uri v društvenih prostorih v Narodnem domu. Pozivljamo ustanovne, podporne, kakor izvršujoče člane, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo.

pr Geometrija za 4. in 5. razred srednjih šol. Spisal prof. B. Matek, izpopolnil ravnatelj Josip Mazi, popravi in razširil prof. Fran Jeran. Odborena z razpisom poverjenstva za uk in bogoslužje dne 21. februarja 1921, št. 993. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1921. Cena 56 kron. Srednješolske knjige se nam kaj vrol množijo in morda se vendar ubranimo vsake bojazni, da bi usahnile. Za čedno Mazijevo »Geome-

trijo« za nižje razrede je zagledala v Jugoslovanski knjigarni beli dan Matek-Mazi-Jeranova Geometrija za srednjo stopnjo naših srednjih šol. Knjiga se odlikuje po vzorni preglednosti, točnih pojmi in definicijah. Marsikatera zastarela metoda in snov se je nadomestila z novo, moderno pridobitvijo kakor n. pr. pol in polaza, harmonično trakovje itd. Naravnost izvirno je poglavje o podobnosti, ki je v stari izdaji bilo dokaj zavojeno. Svojevrsno posebnost kažejo mnogobrojne naloge: ne samo, da jih je pisatelj prikojil za praktično življenje, ter posnel tu in tam z drugih ved, ampak tudi to prednost imajo, da so v njih vsi podatki izraženi z določenimi števili. Na ta način doseže pisatelj v načrtovanih nalogah, da vsi učenci narišejo enake velike slike. Seve je pri tem determinacija načrtovalne naloge, katere namen je za njo določiti pogoje, nekoliko otežkočena. A to so malenkosti. Lepi in čvrsti so novi izrazi kakor n. pr. premične (ravninske in prostorske), premi niz itd. vendar mi n. pr. razgloba za analizo ne ugaia namesto razglabljanja. Posebno priprost in čist je jezik, kakor ga to veda za se zahteva, katero je sam Spinoza stavil drugim vedam za vzgled, zlasti kar se tiče njene deduktivne metode in sinteze. Točne in nazorne slike krasi knjigo in tisk ne zastaja. Marljivi prof. Jeran je na naslovni strani dostavil »popravljen in razširjen«, kar moremo v polnem obsegu pritrditi, da odgovarja goli istini. Niso to prazne besede, zgolj iz uljudnosti ali iz prijateljskih razlogov zapisane, kakor se more vsakdo na podlagi primerjanja stare in nove izdaje izdatno prepričati. Tudi okrasek »marljivi« more vsakdo priznati, kdor le ve za pisateljevo, lansko leto izdano, enako dobro ocenjeno »Opisno geometrijo«. Upajmo, da bo profesor Jeran tudi ostali del »Geometrije« za višjo stopnjo enako srečno priredil, ter dobimo na ta način geometrijo iz enega kova, iz trdnega in dostojnega kalupa!

Prof. Simon Dolar.

Orlovski vestnik.

Ljubljana, Sv. Jakob. Pogreb našega člana br. Fr. Kraglja se vrši danes ob 4. uri pop. iz mrtvašnice deželne bolnice. Bratje se pozivljajo, da se pogreba po možnosti udeležijo. Zbirališče ob 3. popoldne v Sentiakobski prosveti. — Tajnik.

Seja odbora Ljubljanske okrožja se vrši v petek ob 6. uri v tiskarni. Vsi predsedniki in načelniki vabljeni! — Tajnik.

Deželski večer za Orliški krožek Krekove prosvete se bo vršil v petek, dne 11. marca ob 7. zvečer. Udeležba tudi za podporne članice obvezna. Dobrodošle so tudi prijateljice krožka. — Tajnica.

Orlovskim odsekom in okrožjem ljubljanske okolice V nedeljo, 13. marca 1921, ob 10. uri dop. se vrši v Ljubljani v veliki dvorani hotela Union protestni shod, na katerem se zbore krščanski mošnje in fantie in krščanski starši sploh, da dvignejo glas proti zaslužanju kat. Cerkve, proti sokolicizaciji sole in proti nasilju, ki ga izvajajo nasprotniki nad našim verskim prepričanjem. Bratje! Samoobsebi umljivo je, da so Orli pod orlovsko disciplino dolžni udeležiti se zborovanja polnoštevilno ter poskrbeti za čim večjo udeležbo od strani naših prijateljev. V nedeljo dopoldne vse druge ozire vstran, naj gre glas od Orla do Orla! Vsi v Ljubljano! Pridite skupno (ne v krojih), odločno, korajžno! Skličite fantovske večere, da se pomnite o tem. Do petka poročajte, kako ste stvar uredili in koliko vas pride. Na delo! V tem boju gre tudi za obstoj orlovске organizacije. Bog živi! — Jugoslovanska orlovska zveza.

Turistika in sport.

Slovensko planinsko društvo ponovno opozarja, da so vse planinske koče, razen koče v Kamniški Bistrici in Valvazorjeve koče pod Stolum, čez zimo zaprte in da ni v kočah nobene opreme in tudi ne drv. Poset koč je dovoljen samo v spremstvu oskrbnika ali za to določenega vodnika. Informirati se je pri Osrednjem odboru. Ker se dogajajo zopet viomi v kočeh, bo društvo vse, ki brez privolenja izsilijo vstop v kočeh, kazenskim potom zasledovalo.

Gospodarstvo.

g Za zavarovalne družbe. Ministrstvo za trgovino je izdalo nastopno naredbo za vse zavarovalno družbe: 1. Police vseh zavarovalnic, ki se sklepajo v naši državi, morajo biti izdane v našem službenem jeziku. 2. Vsote zavarovanj morajo biti označene v naši domači valuti. 3. Kot kraj izdaje mora biti naznačeno mesto, v katerem ima družba svoj sedež; če pa družba nima sedeža v naši državi, pa mora biti naznačeno družbino zastopstvo v naši državi.

g Dohodki državnih monopolov v mesajah stare Srbije so znašali 31. dec. preteklega leta preko 165 milijonov dinarjev. Gotovina v upravnih blagajnah je znašala tega dne 15.550.925 dinarjev.

g Padanje cen železa. Naš generalni konzulat v Pragi je obvestil ministrstvo za trgovino, da je češkoslovaška zveza tovarnarjev radi padanja cen železa znižala cene za 15%.

g Izvoz kuponov. Finančna delegacija v Ljubljani objavlja uradno: Po odloku generalne direkcije državnih dolgov D br. 1832 z dne 3. marca 1921 je dovoljen izvoz kuponov založnic avstro-ogrskih banke ter kuponov ostalih državnih in zasebnih vrednostnih papirjev bivše Avstro-Ogrske monarhije.

g Monopolska taksa na sladkor. Monopolska taksa na sladkor v iznosu 8 K za kilogram, se pobira samo od sladkorja iz sladkorne pese in sladkornega trsa, bodisi da je siro ali rafiniran. Na vse druge vrste sladkorja, ki se uporabljajo namesto sladkorja v svrhu oslajenja, kakor: škrobni sladkor, sadni sladkor, kakor od grozdja, sladni sladkor itd., se pobira razen trošarine monopolska taksa po 1 K 60 vin. od kilograma.

Meteorološki ročilo.

Ljubljana 366 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Baromet. diferenc. v C	Nebo, vetrov	Padavine v mm
8.3. 21 h	736 6	2 4	2	d. obl. j. z.	—
9.3. 7 h	738 1	0 8	2	jasno v.	—
9.3. 14 h	738 7	5 3	2 7	jasno s. v.	—

Kdor rabi

ZLATOROG-MILO

podaljša trajnost svojega perila.

Glavno zastopstvo za Kranjsko:

R. Bunc in drug, Ljubljana, Gosposvetska cesta šte. 7.

Zlatorog

Zlatorog

Za dvakratno obliko v lednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA
Verbaj A., Gosposvetska c. 13.
FOTOGRAFSKI ATELJE:
Grabec Franjo, Miklošičeva c. 6.
JAVNA SKLADIŠČA
»Balkan«, L. Ljublj. javno sklad., Dunajska c. 33. (Tel. 366.)
KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.
KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno obliko v lednu se računa 8 kron.)

KNJIGOVEZNICE
Knjigovoznica K. T. D., Kopitarjeva ulica št. 6.
KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančbo.
LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.
MODNI SALONI
Götl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.
PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.

TRGOVINE S PAPIRJEM
»Uranus«, Mestni trg 11.
SLIKE ZA LEGITIMACIJE.
Hibšer Hugon, fotograf, Valvazorjev trg 7, naspr. Križ. cerkve.
STAVBENA PODJETJA
Bren Pavel, mestni stavbenik, Novo mesto—Gradac.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.
Jakob Vodopivec, Zagorje ob Savi.

SOBNO SLIKARSTVO
Kořak Ivan, Bleiweisova cesta 15.
Žuran Martin, Mestni trg 12.
ŠPEDICIJSKA PODJETJA
»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Šelenburgova ulica 4. (Tel. 117.)
TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.
Pakič Ivan, Stari trg št. 20.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN.
Mikuš L., Mestni trg 15.
TRGOVINE Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM.
Erjavec & Turk pri »Zlati lopati«.
Valvazorjev trg št. 7.
Sušnik Alojzij, Zaloška cesta 21.
ZALOGA POHISTVA.
F. Fajdiča sin, Sv. Petra cesta 17.
ZALOGA VOLNENIH IN SVILENIH SIT.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

Knjigovodja prva moč z daljšo prakso perfekten v slov. nemški, srbohrvaški in laški korespondenci, stenograf in strojepisec išče službe. Nastop z aprilom ali preje. Cenjene ponudbe pod »Knjigovodja 2212« na upravljalstvo Slovenca. 828

Naprodaj je par sto komadov lepih, divjih konstantevih sadik različne velikosti. Istotam se proda še dobro ohranjen acetatlanski aparat za 150 svetilk, radi pomanjkljivosti prostora se prav ugodno kupi. Poizve se pri: Al. Zajc-u, Šiška, Bellevue. 837

Dolžni gospod ki je dne 8. januarja t. l. dopoludne na franciškanskem mostu pobral listino in jo oddal neki ženski s pelerino, se prosi, naj se oglasi v odvetniški pisarni g. dr. Švigelja.

Iščem v najem podstrešje katero bi se dalo prenameriti v stanovanje s kuhinjo in sobo. Naslov pri upravljalstvu pod št. 870.

Hrano s stanovanjem išče uradnik za tako ali po-zneje. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Hrana«. 880

Vri se odda v najem ali prod. Naslov pri upravljalstvu pod št. 860.

Na prostovoljni dražbi se bo prodala 20. t. m. v Ponikvah št. 41 pri Dobrepoljah dvonadstropna hiša obstoječa iz 11 so v 4 kuhinj; zraven je 2 orala zemlje. Prikladno tudi za večje podjetje. 878

Naročajte »Slovenca«!

Mestni stavbenik
JAROSLAV BREUER
Ljubljana, Vojaška ulica 16 a
(za prejšnjo belgijsko vojašnico) izvršuje vse podtalne in visoke stavbe ter izdeluje tozadevne načrte.
Brzobjav: Breuerstavba. — Int. tel. št. 447.

Zahtevajte proračun za objavo oglasov.

Barva za jajca (pirhe) je došla v 7 različnih barvah 100 zavitkov K 140—. Barva za obliko naj-finejša, zanesljivo dobra, v vseh barvah, 100 zavitkov 200 K. Razpošilja vsako množino Karl Loebner, Celje. Ne zamudite!

ZAHVALA.

Vsem onim, ki so mi stali ob času mučne bolezni in prezgodnji smrti nepozabnega mi soproga, gospoda

dr. Ivana Zabukovška

vsem, ki so ga spremili na zadnji poti k večnemu počitku, mariborskemu in šmarskemu Sokolu, posebno pa g. dr. Sernecu za njegove tolažilne in vzpodbujajoče besede ter vsem sočustvujočim, izrekam tem potom najiskrenejšo zahvalo.

ŠMARJE PRI JELSAH, dne 9. marca 1921.

Anica dr. Zabukovškova.

Globoko potrli naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je danes, dne 8. t. m., po daljši bolezni, ki si jo je nakopal v vojni, umrl naš iskrenoljubljeni sin, ozi. brat

Vinko Mohorič

posestnika sin

v 28. letu starosti.

Pogreb prebegaška pokojnika bo v četrtek, dne 10. marca ob 10. uri v Selcih nad Škofjokloko.

NJIVICA PRI PODNARTU, dne 8. marca 1921.

Marija in Marija, starši.

Mitka, sestra; Franc, v ujetn. v Sibiriji in dr. Jakob, konc. v Ljubljani, brata.